ПОБУДОВА АНАЛІТИЧНИХ РАХУНКІВ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ

Ляшенко А.Р., студентка*
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Загальновідомо, що синтетичні рахунки призначено для отримання узагальненої інформації про активи, власний капітал, зобов'язання, доходи, витрати, фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання у грошовій оцінці. Облік, побудований на основі цих рахунків, називається синтетичним. Однак для управління діяльністю підприємства самої тільки узагальненої інформації ще недостатньо. Відтак ті дані, що зафіксовані на синтетичних рахунках (особливо щодо виробничих запасів, незавершеного виробництва), у поточному управлінні використовуються обмежено [1, с. 146].

Для оперативного управління підприємством, здійснення контролю за збереженням і використанням ресурсів наведення узагальненої інформації недостатнє, потрібна детальніша інформація про конкретні види засобів, джерел та господарських процесів. Таку інформацію одержують за допомогою аналітичних рахунків [2, с. 56].

Термін «аналітичний» походить від лат. analysis – розкладання цілого на складові частини (елементи). Облік, здійснюваний на підставі аналітичних рахунків, називається аналітичним, у якому, крім грошового, застосовують натуральні й трудові вимірники. Тобто, аналітичні рахунки містять детальні дані з того чи іншого об'єкта бухгалтерського обліку [3, с. 186].

Кількість аналітичних рахунків, що відкриваються відповідно до певного синтетичного рахунка, визначається кожним підприємством залежно від кількості об'єктів, що підлягають обліку.

Прийняття більшості управлінських рішень ґрунтується на зіставленні очікуваних доходів від реалізації певних заходів з витратами, пов'язаними з їх здійсненням. Відомості про види витрат, їх обсяги й динаміку становлять інформаційну базу прийняття рішень щодо формування портфеля замовлень, асортименту продукції, напрямів і обсягів діяльності, управління запасами, ціноутворення, оцінки інвестиційних проектів тощо. Ця інформаційна база формується в системі управлінського обліку [4, с. 41]. Інформація, яка

* *Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н., професор*

створюється в системі управлінського обліку, має всебічно характеризувати як діяльність підприємства загалом, так і діяльність його структурних підрозділів, окремі види діяльності, види продукції.

Як зазначають Фаріон І.Д. та Писаренко Т.М., в управлінському обліку в основі організації аналітичного обліку лежить виділення центрів відповідальності, тобто певної ділянки господарської діяльності, що, з точки зору керівництва підприємства та його провідних спеціалістів, має першочергове значення і суттєво впливає на результати господарської діяльності [5, с. 4]. Центр відповідальності – це сегмент діяльності підприємства, в якому встановлено персональну відповідальність керівника за показники діяльності, котрі він має контролювати. Проте, як свідчить аналіз наукової літератури, у поглядах вчених немає єдності щодо видів центрів відповідальності. Як правило, розрізняють такі центри відповідальності: центри витрат, виручки, прибутку, інвестицій. Як стверджує Маренич Т.Г., при цьому відсутня єдина точка зору на створення таких центрів, їх функціональні обов'язки та відповідальність [6, с. 366].

Прийнято вважати, що центр витрат – це підрозділ, керівник якого контролює тільки витрати та відповідає за їх рівень. Центром виручки є підрозділ, керівник якого несе відповідальність тільки за виручку, а не за витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) або придбання товарів, що реалізуються. Підрозділ, керівник якого контролює витрати й доходи, але не контролює інвестиції в активи центру відповідальності, є центром прибутку. Центр інвестицій – підрозділ, керівник якого одночасно несе відповідальність за капіталовкладення, доходи і витрати.

На нашу думку, більшість підрозділів підприємства є центрами витрат. Своєю чергою, центри витрат можна поділити на центри технологічних витрат і центри дискретних витрат.

Отже, поділ підприємства на центри відповідальності повинен стати основою для створення на підприємстві системи управлінського обліку.

Література.

1. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: [Підручник] / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К.: КНЕУ, 2001. – 334 с.

2. Яремко І.Й. Теорія бухгалтерського обліку: [Навчальний посібник] / І.Й. Яремко. – Львів: «Новий світ-2000», 2005. – 240 с.

3. Ганін В.І. Теоретичні основи бухгалтерського обліку: [Навчальний посібник] / В.І. Ганін, Т.В. Синиця. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.

4. Партин Г.О. Управлінський облік: [Навчальний посібник] / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. – К. : Знання, 2007. – 303 с.

5. Фаріон І.Д. Управлінський облік: [Підручник] / І.Д. Фаріон, Т.М. Писаренко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 792 с.

6. Маренич Т.Г. Трансформаційна динаміка та механізми економічного регулювання агроформувань (питання теорії, методології, практики): Монографія / Т.Г. Маренич. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 454 с.

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Малій О.Г., к.е.н, доцент,
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Сільське господарство будь-якої країни є основною продовольчою галуззю народного господарства, стан якої прямо пропорційно залежить від обсягів коштів, вкладених у її розвиток. Від обсягів інвестицій залежать матеріально-технічний стан підприємств, забезпеченість ресурсами, якісний склад трудових ресурсів, кількість продукції, а також рівень прибутковості. Дослідження фінансового забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, свідчить про те, що вони в основному працюють за рахунок власних ресурсів, які нині за питомою вагою є значними, проте недостатніми для самофінансування. Обмеженість власних коштів змушує аграрні підприємства сподіватися на підтримку з боку держави й зумовлює необхідність розвивати як банківські, так і партнерські форми кредитування.

Різним аспектам забезпеченості кредитними ресурсами приділяється постійна увага як науковців, так і спеціалістів-практиків. Значний вклад у вирішення фінансових проблем підприємств внесли відомі вітчизняні вчені В.Амбросов [1], О. Гудзь [2], М. Дем'яненко [3], Г. Мазнєв [5], П. Саблук [10], П. Стецюк [11] та багато інших дослідників. Поряд з тим, питання кредитного забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності підприємств залишаються актуальними.

Агропромисловий комплекс є провідним сектором української економіки, який відіграє вагому роль у формуванні ВВП, експортного потенціалу, продовольчій безпеці країни, зайнятості населення.